

KR-71-28/24/MJA
Warszawa, 13.03.2025 r.

ROZSTRZYGNIĘCIE Nr 2/2025

Na podstawie art. 24 i art. 4 ust. 4 pkt 2 ustawy z 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej w zw. z § 38 ust. 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 maja 2017 r. w sprawie zakresu i trybu współdziałania Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej i Prezesa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej z innymi podmiotami przy wykonywaniu zadań oraz art. 67 § 2 k.p.c. w zw. z art. 35 ust. 1 pkt 1 lit. c) i art. 35 ust. 1 pkt 7 w zw. z art. 5 ust. 1 oraz art. 35 ust. 2 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym,

po rozpoznaniu wniosku Sądu Rejonowego w [] z 17 września 2024 r., sygn. akt I Ns 219/23, po zajęciu stanowiska przez Wojewodę L [] i Starostę K [],

wskazuję Wojewodę L [] jako podmiot właściwy do reprezentowania Skarbu Państwa w sprawie z wniosku R [] B [], z udziałem K [] W [] B [] i Skarbu Państwa, o stwierdzenie nabycia prawa własności nieruchomości przez zasiedzenie, zawisłej przed Sądem Rejonowym w [], o sygn. akt I Ns 219/23.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w [] w sprawie z wniosku R [] B [] o stwierdzenie, że wnioskodawca z dniem 1 stycznia 2014 r. nabył przez zasiedzenie działkę nr 491/2 położoną we wsi F [], gm. G [], o powierzchni 0,0204 ha, powziął wątpliwości w zakresie reprezentacji procesowej Skarbu Państwa i postanowieniem z 22 lipca 2024 r., I Ns 219/23 na podstawie art. 24 ustawy z 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej¹ postanowił wystąpić do Prezesa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej o wskazanie organu właściwego do podejmowania czynności procesowych w imieniu Skarbu Państwa.

¹ Dz.U.2024.1192 t.j. – dalej jako ustawa z 15 grudnia 2016 r.

Sąd Rejonowy w Złoczynie w zasadniczych motywach rozstrzygnięcia wskazał, że w rejestrze gruntów, według stanu na dzień 27 marca 2023 r., jako posiadacz przedmiotowej nieruchomości została wpisana Wspólnota Gruntowa Wsi Fajki, Starosta Krasnostawski decyzją z 16 grudnia 2019 r. wydaną na podstawie art. 6a ust. 1 pkt 1 i 2, art. 8e, art. 8f ustawy z 29 czerwca 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych² orzekł o nieustaleniu wykazu uprawnionych do udziału we Wspólnocie Gruntowej wsi Fajki, gmina Gmina Gmina. Decyzja ta stała się ostateczna z dniem 24 stycznia 2020 r. Następnie Starosta Krasnostawski pismem z 31 stycznia 2020 r. poinformował Wójta Gminy Gmina o możliwości nieodpłatnego nabycia przez Gminę Gmina własności nieruchomości oznaczonej numerem ewidencyjnym 491 (oznaczenie sprzed podziału) i określił termin na złożenie wniosku do Wojewody Lubelskiej do 30 września 2020 r. Gmina Gmina nie wystąpiła z wnioskiem do Wojewody Lubelskiej w sprawie nieodpłatnego nabycia działki 491/2 na podstawie art. 8i ustawy z 29 czerwca 1963 r.

Sąd Rejonowy w Lublinie wskazał nadto, że Wojewoda Lubelski decyzją z 9 stycznia 2024 r., GN-I.7511.35.2023.APA na podstawie art. 8k pkt 1 ustawy z 29 czerwca 1963 r. stwierdził, że Skarb Państwa nabył nieodpłatnie własność nieruchomości gruntowej położonej w gminie Gmina, w obrębie ewidencyjnym 0011 Fajki, oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków jako działka nr 491/2 o pow. 0,0204 ha.

Sąd Rejonowy w Lublinie postanowieniem z 1 lutego 2024 r. wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestnika postępowania Skarb Państwa reprezentowany przez Starostę Krasnostawskiego. W odpowiedzi na powyższe Starosta Krasnostawski wskazał, iż organem właściwym do reprezentowania Skarbu Państwa w niniejszej sprawie jest Wojewoda Lubelski i na tej podstawie wniósł o zwolnienie go od udziału w sprawie. Sąd Rejonowy w Lublinie postanowieniem z 8 kwietnia 2024 r. wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestnika postępowania Skarb Państwa reprezentowany przez Wojewodę Lubelskiego i odmówił dalszego udziału w sprawie uczestnikowi Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Starostę Krasnostawskiego. Wojewoda Lubelski wniósł o rozważenie zwolnienia go od udziału w sprawie wskazując, że Skarb Państwa powinien reprezentować Starosta Krasnostawski.

W ocenie Sądu Rejonowego w Lublinie w sprawie zaistniała wątpliwość co do reprezentacji Skarbu Państwa mająca charakter negatywnego sporu o właściwość, co uzasadnia wskazanie organu właściwego do reprezentacji Skarbu Państwa przez Prezesa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

Prezes Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie § 38 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 maja 2017 r. w sprawie zakresu i trybu współdziałania Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej i Prezesa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej z innymi podmiotami przy wykonywaniu zadań³

² Dz.U.2022.140 t.j. – dalej jako ustawa z 29 czerwca 1963 r.

³ Dz.U.2023.798, t.j. – dalej jako rozporządzenie

zwrócił się do Wojewody L... oraz Starosty K... z prośbą o zajęcie stanowiska w kwestii reprezentacji procesowej Skarbu Państwa przesyłając jednocześnie w/w organom kopię wniosku Sądu Rejonowego w... I.

Zainteresowane organy zajęły stanowisko w sprawie, a Wojewoda L... dodatkowo wyjaśnił, że w odniesieniu do przedmiotowej nieruchomości nie zostało wydane rozstrzygnięcie o sposobie zagospodarowania nieruchomości na podstawie art. 35 ust. 4 ustawy z 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym⁴.

Prezes Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej po zapoznaniu się ze stanowiskami zainteresowanych organów wydał rozstrzygnięcie mając na względzie następujące okoliczności.

Zgodnie z art. 4 ust. 4 pkt 2) ustawy z 15 grudnia 2016 r. do zadań Prezesa Prokuratorii Generalnej należy rozstrzyganie sporów kompetencyjnych w zakresie reprezentacji procesowej Skarbu Państwa. Z kolei art. 24 ustawy z 15 grudnia 2016 r. stanowi, że Prezes Prokuratorii Generalnej z urzędu lub na wniosek sądu wskazuje, który organ jest właściwy do podejmowania czynności procesowych za Skarb Państwa, przy czym szczegółowy tryb procedowania w sprawie regulują § 38 - 40 rozporządzenia.

Problematykę reprezentacji materialnoprawnej i procesowej Skarbu Państwa jako *lex generalis* regulują art. 6 ust. 1 - 6 ustawy z 16 grudnia 2016 r. oraz art. 67 § 2 k.p.c. Według art. 6 ustawy z 16 grudnia 2016 r. organy administracji publicznej oraz inne organy lub podmioty uprawnione na podstawie przepisów odrębnych do reprezentowania Skarbu Państwa reprezentują Skarb Państwa zgodnie z ich właściwością i w zakresie określonym w przepisach odrębnych (ust. 1). Kierownicy jednostek reprezentują Skarb Państwa w odniesieniu do nabytego i powierzonego tym jednostkom mienia Skarbu Państwa i w zakresie zadań ich urzędów, określonych w odrębnych przepisach (ust. 2). Organy administracji publicznej, kierownicy jednostek oraz inne organy lub podmioty uprawnione na podstawie przepisów odrębnych do reprezentowania Skarbu Państwa mogą zlecać, z zachowaniem zasad i trybu określonych w przepisach odrębnych, osobom prawnym lub fizycznym dokonywanie określonych czynności prawnych lub faktycznych lub rodzajów czynności prawnych lub faktycznych w zakresie ich właściwości, udzielając w tym zakresie pełnomocnictw (ust. 3). W sprawach odpowiedzialności Skarbu Państwa za wykonywanie władzy publicznej Skarb Państwa reprezentowany jest przez organ władzy publicznej, z którego działalnością wiąże się dochodzone roszczenie (ust. 4). W sprawach roszczeń z innych tytułów Skarb Państwa reprezentowany jest przez organ jednostki organizacyjnej, z której działalnością wiąże się roszczenie (ust. 5). W przypadku likwidacji państwowej jednostki budżetowej, w tym uzyskania przez nią osobowości prawnej lub przejęcia jej przez jednostkę samorządu terytorialnego, w sprawach związanych z jej działalnością Skarb Państwa reprezentuje kierownik jednostki, której zakres zadań obejmuje zadania zlikwidowanej jednostki, a w przypadku braku takiej jednostki - wojewoda właściwy ze względu na siedzibę zlikwidowanej jednostki (ust. 6).

⁴ Dz.U.2024.125 t.j. – dalej jako ustawa z 16 grudnia 2016 r.

Zgodnie zaś z art. 67 § 2 k.p.c. za Skarb Państwa podejmuje czynności procesowe organ państwowej jednostki organizacyjnej, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie, lub organ jednostki nadrzędnej. W zakresie określonym odrębną ustawą za Skarb Państwa czynności procesowe podejmuje Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej.

Ustalenie prawidłowej reprezentacji Skarbu Państwa a w konsekwencji rozstrzygnięcie sporu kompetencyjnego wymaga, po pierwsze, ustalenia co jest przedmiotem konkretnego postępowania, tj. jakie jest żądanie i okoliczności faktyczne przytoczone na jego poparcie, po wtóre, ustalenia więzi łączącej przedmiot postępowania z zachowaniem, ewentualnie z zakresem kompetencji danej jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa, organu administracji publicznej, czy też innego podmiotu uprawnionego do reprezentowania Skarbu Państwa.

Ustalenie więzi pomiędzy przedmiotem postępowania a konkretną jednostką organizacyjną Skarbu Państwa, czy też podmiotem (organem) uprawnionym do reprezentowania Skarbu Państwa polega na stwierdzeniu istnienia związku pomiędzy podstawą faktyczną powództwa a działalnością tego podmiotu, organu, czy też jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa. Należy przy tym podkreślić, że przez „działalność” trzeba w tym wypadku rozumieć zarówno konkretne działanie albo zaniechanie, ale również zakres działalności określony przepisami kompetencyjnymi. Ustalenie prawidłowej reprezentacji Skarbu Państwa nie wymaga natomiast oceny, czy fakty przytoczone przez stronę (uczestnika postępowania) wskazujące na powiązanie konkretnego podmiotu reprezentującego Skarb Państwa z przedmiotem postępowania są prawdziwe.

Przechodząc do realiów niniejszej sprawy należy wskazać, że przedmiotem postępowania w sprawie z wniosku R [REDACTED] B [REDACTED] o stwierdzenie nabycia prawa własności nieruchomości przez zasiedzenie jest nieruchomość stanowiąca własność Skarbu Państwa, który nabył to prawo na podstawie decyzji Wojewody L [REDACTED] z 9 stycznia 2024 r., GN-I.7511.35.2023.APA. Decyzja Wojewody L [REDACTED] z 9 stycznia 2024 r. została wydana na podstawie art. 8k pkt 1 ustawy z 29 czerwca 1963 r., który stanowi, że wojewoda wydaje decyzję o neodpłatnym nabyciu przez Skarb Państwa nieruchomości oznaczonych w ewidencji gruntów i budynków jako wspólnota gruntowa w przypadku, gdy w terminie, o którym mowa w art. 8h ust. 2, gmina nie złożyła wniosku. W odniesieniu do przedmiotowej nieruchomości, zgodnie z informacją Wojewody L [REDACTED], nie zostało wydane rozstrzygnięcie o sposobie zagospodarowania mieniem, w szczególności nieruchomość nie została przekazana do zasobu nieruchomości Skarbu Państwa, którym gospodaruje Starosta K [REDACTED].

W świetle powyższego przedmiotowa nieruchomość stanowi mienie państwowe „przejęte przez Skarb Państwa z innych tytułów” w rozumieniu art. 35 ust. 1 pkt 1 lit. c) ustawy z 16 grudnia 2016 r., w stosunku do którego nie zostało wydane rozstrzygnięcie o sposobie zagospodarowania mienia państwowego. Należy bowiem zważyć, iż Skarb Państwa nabył nieruchomość już po wejściu w życie ustawy z 16 grudnia 2016 r., a przepisy ustawy z 29 czerwca 1963 r. stanowiące podstawę nabycia prawa własności nieruchomości przez Skarb

Państwa, jak również żadne inne przepisy poza ustawą z 16 grudnia 2016 r. nie regulują kwestii zagospodarowania tak nabytego mienia państwowego, a w tym problematyki reprezentacji Skarbu Państwa w stosunku do tego mienia. Pojęcie „mienie przejęte przez Skarb Państwa z innych tytułów”, którym posługuje się art. 35 ust. 1 pkt 1 lit. c) ustawy z 16 grudnia 2016 r. jest bardzo szerokie i brak jest podstaw do zawężającej wykładni tego przepisu prowadzącej do wniosku, iż nie obejmuje on mienia nabytego na podstawie przepisów ustawy z 29 czerwca 1963 r.

Artykuł 35 ustawy z 16 grudnia 2016 r. jest przepisem ogólnym względem innych przepisów o gospodarowaniu mieniem Skarbu Państwa zgodnie bowiem z art. 1 ustawy, ustawa określa zasady zarządzania mieniem państwowym, w zakresie nieuregulowanym w przepisach szczególnych. Istotne znaczenie ma zatem fakt, że art. 35 ust. 1 ustawy z 16 grudnia 2016 r. jako jedyny przepis w systemie prawa reguluje problematykę **tymczasowej reprezentacji Skarbu Państwa** w stosunku do mienia Skarbu Państwa, co do którego nie wydano rozstrzygnięcia o sposobie zagospodarowania i w tym zakresie przepis ten stanowi wyjątek od zasady wyrażonej w art. 11 ust. 1 u.g.n., że organem reprezentującym Skarb Państwa w sprawach gospodarowania nieruchomościami jest starosta, wykonujący zadanie z zakresu administracji rządowej. Zgodnie z art. 2 u.g.n., ustawa nie narusza innych ustaw w zakresie dotyczącym gospodarki nieruchomościami, z kolei art. 11 ust. 1 u.g.n. stanowi, że z zastrzeżeniem wyjątków wynikających z przepisów niniejszej ustawy oraz odrębnych ustaw, organem reprezentującym Skarb Państwa w sprawach gospodarowania nieruchomościami jest starosta, wykonujący zadanie z zakresu administracji rządowej.

Wojewoda na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z 16 grudnia 2016 r., do czasu wydania rozstrzygnięcia o sposobie zagospodarowania mienia państwowego, wykonuje w stosunku do mienia państwowego wszelkie uprawnienia właścicielskie Skarbu Państwa, a w tym reprezentuje Skarb Państwa w postępowaniu sądowym. Wojewoda podejmuje czynności w postępowaniu sądowym w sprawach dotyczących własności lub innych praw rzeczowych na mieniu, w szczególności w sprawach o stwierdzenie nabycia własności przez zasiedzenie, o założenie księgi wieczystej dla nieruchomości, o wpis w księdze wieczystej. Kompetencje wojewody do gospodarowania mieniem zostały wprost określone w art. 35 ust. 1 ustawy z 16 grudnia 2016 r., jak również przez odesłanie do art. 5 ust. 1 ustawy z 16 grudnia 2016 r. Niewątpliwie pojęcie „mienie państwowe” w rozumieniu przepisów ustawy z 16 grudnia 2016 r. obejmuje prawo własności nieruchomości, co wprost wynika w szczególności z art. 5, art. 5a oraz art. 35 ustawy z 16 grudnia 2016 r.

Przedmiotowa nieruchomość położona jest w gminie G... W związku z tym wojewodą właściwym do reprezentowania Skarbu Państwa w niniejszej sprawie jest w świetle art. 35 ust. 2 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2016 r. Wojewoda L...

WICEPREZES
Prokuratury Generalnej
Rzeczypospolitej Polskiej

Marek Miller